

Załącznik Nr 1
do Uchwały Nr IX /86/ 2011
Rady Gminy Iława
z dnia 29.07.2011r.

PROGRAM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ NA ROK 2011

Iława, dnia 1 lipca 2011 r.

I. Wstęp

Program aktywności lokalnej (PAL) jest narzędziem niezbędnym do realizacji projektów systemowych realizowanych przez ośrodki pomocy społecznej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013, Priorytet VII, Działanie 7.1, Poddziałanie 7.1. Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej, służącym do aktywizacji społeczno-zawodowej i rozwiązywania problemów społecznych poprzez prowadzenie działań aktywizacyjnych adresowanych do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną.

Poprzez realizację Programów Aktywności Lokalnej ośrodki pomocy społecznej mają możliwość przyczynienia się do przywrócenia osób zagrożonych wykluczeniem na rynek pracy oraz do ich integracji ze społeczeństwem. Narzędzia aktywnej integracji służą do przywrócenia zdolności lub możliwości zatrudnienia, uzyskania wsparcia dochodowego oraz wyeliminowania przeszkód napotykanych przez te osoby i rodziny w procesie dostępu do praw i usług społecznych, a przez to wspierających ich powrót do zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej.

Program Aktywności Lokalnej jest uzupełnieniem „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Iława na lata 2005 – 2015 oraz „Gminnego Programu Opieki nad Dzieckiem i Rodziną na lata 2008 - 2015”.

Przyjęte w programie działania są zgodne z założeniami zawartymi w dokumentach strategicznych krajowych i regionalnych, takich jak:

- 1) Strategia Rozwoju Kraju na lata 2007 - 2015,
- 2) Narodowa Strategia Integracji Społecznej dla Polski,
- 3) Strategia Polityki Społecznej na lata 2007 – 2013,
- 4) Narodowa Strategia Rozwoju na lata 2007 – 2013,
- 5) Strategia Wspierania Społeczeństwa Obywatelskiego na lata 2007 – 2013,
- 6) Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013,
- 7) Strategia Społeczno-Gospodarcza Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2020,
- 8) Strategia Polityki Społecznej Województwa Warmińsko-Mazurskiego do 2015 roku.

Program ten pozwala na realizację zadania, które nakłada na gminną jednostkę organizacyjną - Ośrodek Pomocy Społecznej – ustawa o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r., która mówi: „Zadaniem pomocy społecznej jest podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem”.

Program Aktywności Lokalnej na rok 2011 jest niezbędnym dokumentem do realizacji projektu systemowego Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet VII - Promocja integracji społecznej, Poddziałanie 7.1.1 - Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej.

II. Czas trwania programu:

- 1) Czas realizacji Programu Aktywności Lokalnej pokrywa się z okresem realizacji projektu systemowego. W 2011 r. będzie to okres od lipca do grudnia 2011 roku.

III. Cele główne programu:

Wzmocnienie integracji społecznej osób bezrobotnych, nieaktywnych zawodowo, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu gminy Iława.

IV. Cele szczegółowe programu:

- 1) Zwiększenie motywacji do działania i zaufania we własne siły.
- 2) Zdobywanie umiejętności poruszania się na rynku pracy.
- 3) Zdobywanie, zwiększenie kluczowych umiejętności społecznych potrzebnych dla dobrego funkcjonowania w społeczeństwie.

- 4) Ukierunkowanie beneficjentów projektu na identyfikowanie własnych zainteresowań, predyspozycji i potrzeb zawodowych.

V. Uzasadnienie realizacji programu:

Potrzeba realizacji Programu Aktywności Lokalnej spowodowana jest występowaniem na terenie gminy Łława wielu problemów społecznych. Jednym z najpoważniejszych jest długotrwałe bezrobocie, które prowadzi do pogłębienia się ubóstwa, a co za tym idzie do zaniku ambicji, izolacji społecznej, apatii, zniechęcenia, obniżenia samooceny. Powstają konflikty rodzinne, wzrasta poziom zachowań agresywnych i patologicznych. Osoby długotrwałe bezrobotne stają się coraz częściej odbiorcami świadczeń pomocy społecznej w coraz dłuższym okresie czasu, a proces ten zaczyna zyskiwać nawet cechy dziedziczności. Klienci OPS stają się niezdolni do samodzielnego przezwyciężania trudności życiowych, znalezienia pracy co wpływa na zagrożenie wykluczeniem społecznym. Powyższe zachowanie generuje trudności finansowe osób bezrobotnych i ich rodzin a to z kolei powoduje stałe korzystanie z pomocy finansowej ośrodka. Ograniczenie przyczyn oraz zminimalizowanie skutków bezrobocia nastąpi poprzez wzmocnienie integracji społecznej oraz rozwijanie instrumentów aktywnej integracji. Z badań własnych wynika, że kolejnym problemem, z którym borykają się nasi podopieczni jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych. Bardziej „drastycznym” problemem jest również przemoc w rodzinach, której najbardziej doświadczają kobiety. W 2010r. do pracowników socjalnych wpłynęło z komendy policji 60 Niebieskich Kart. Problem jako bardzo wstydlivy jest ukrywany przez kobiety. Żeby skutecznie przeciwdziałać wykluczeniu społecznemu tej grupy nie wystarczy tylko „standardowe” wsparcie społeczne i zawodowe bez wsparcia psychologicznego, ważnego w poradzeniu sobie ze stanem wyuczzonej bezradności, nieustanne zagrożenia ze strony sprawcy, stałe porażki w próbie uniknięcia cierpienia są spostrzegane jako brak możliwości wpływu na własne życie, rodzi się bezradność, przemocy podlegają dzieci, co stwarza podstawy do wczesnej demoralizacji, a potem marginalizacji społecznej.

W 2010 roku ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łławie skorzystały 572 rodziny liczące 2021 osób w tym: z tytułu bezrobocia - 282 rodziny liczące 1068 osób, bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych 171 rodzin – 845 osób w rodzinach, niepełnosprawności – 223 rodziny (751 osób w rodzinach).

Z przeprowadzanych przez pracowników socjalnych ośrodka pomocy społecznej wywiadów wynika, iż najczęściej pojawiającymi się problemami w rodzinach osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej są złe warunki materialne, trudności dzieci w szkole, wzrost zachowań agresywnych, problem radzenia sobie ze stresem, spadek autorytetu rodziców. Długotrwałe pozostawanie bez pracy powoduje sytuację niemożności zaspokojenia podstawowych potrzeb socjalno-bytowych, obniżenie poziomu życia, utratę własnej wartości, obniżenie prestiżu społecznego, izolację społeczną, ograniczenie kontaktów społecznych, konflikty rodzinne, poczucie bezradności i zagubienia w wypełnianiu wielu ról społecznych i rodzinnych, dysfunkcję życia osobistego, rodzinnego i społecznego. Osoby zagrożone wykluczeniem społecznym charakteryzują się niskimi kwalifikacjami, niezaradnością życiową, niską aktywnością społeczną i zawodową, niewielką umiejętnością poruszania się na rynku pracy, trudnościami w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. Pozostawienie osób tych bez pomocy i wsparcia utrwali w nich i ich rodzinach bierność, negatywnie wpłynie na ich postawy życiowe. Program Aktywności Lokalnej ma na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Uczestnictwo w programie przyczyni się do przezwyciężenia lub ograniczenia wielu problemów i barier tych osób, wpłynie pozytywnie na rozwój osobisty i zawodowy, zmobilizuje ich do zmiany swojego stylu życia.

VI. Odbiorcy programu:

Grupę docelową stanowić będzie 18 osób, spełniających łącznie trzy warunki:

- ▲ korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej
- ▲ wiek aktywności zawodowej (15-64 lata)
- ▲ niezatrudnieni lub zatrudnieni zagrożeni wykluczeniem społecznym z co najmniej jednego powodu spośród wskazanych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej

Rekrutacji kandydatów do udziału w programie dokonają pracownicy socjalni spośród osób bezrobotnych lub nieaktywnych zawodowo korzystających z świadczeń pomocy społecznej. Na etapie rekrutacji poszczególne osoby wypełniają ankietę rekrutacyjną. Po zakwalifikowaniu kandydaci złożą deklarację dobrowolnego udziału w projekcie „Aktywna integracja szansą na lepsze jutro”. Osoby niezakwalifikowane, a wyrażające chęć udziału w programie, będą umieszczone na liście rezerwowej, która

będzie miała otwarty charakter, tzn. mogą się znaleźć na niej osoby chętne zgłaszające się w trakcie trwania projektu. Osoby znajdujące się na liście rezerwowej zostaną zakwalifikowane do udziału w programie w trakcie jego trwania w razie rezygnacji uczestnika programu lub zaistnienia innych przyczyn uniemożliwiających jego udział.

VII. Ocena zasobów niezbędnych do uzyskania założonych celów oraz podział odpowiedzialności za realizację poszczególnych części składowych programu:

Zaplanowane działania w ramach Programu Aktywności Lokalnej realizowane będą przez trenerów – psychologów, pedagogów, terapeutów, doradców zawodowych, pracowników służby zdrowia wyłonionych zgodnie z przepisami ustawy Prawo zamówień publicznych. Nadzór merytoryczny nad realizacją programu będzie sprawował Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iławie. Program aktywności lokalnej realizowany w ramach projektu systemowego zarządzany będzie przez powołany zarządzeniem Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej Zespół projektowy w składzie: Kierownik projektu, Koordynator i Księgowy Projektu. Kierownik Projektu jest odpowiedzialny za komunikację IP II, reagowanie na zmiany, nadzór nad monitoringiem, nad realizacją planu promocji, podejmowanie wiążących decyzji finansowych, realizowanie zadań zleconych; kierownik będzie ocenił koszty zastosowanych instrumentów aktywnej integracji wobec każdego uczestnika projektu pod kątem ich racjonalności i efektywności. Do obowiązków Koordynatora należy monitoring, ewaluacja potrzeb i osiągnięć beneficjentów projektu, nadzór nad realizacją programu szkolenia, utrzymywanie stałego kontaktu z pracownikami socjalnymi, realizacja planu pomocy i informacji, sporządzanie wniosków o płatność w części merytorycznej. Księgowy będzie prowadził nadzór nad realizacją budżetu projektu, zajmowała się prowadzeniem dokumentacji finansowej, księgowaniem kosztów projektu i opisem dokumentów oraz sporządzaniem wniosków o płatność w części finansowej.

Za pracę Zespołu projektowego oraz zarządzanie projektem będzie odpowiadał koordynator projektu, który zostanie zaangażowany na umowę zlecenie. Do obowiązków Zespołu projektowego będzie należało m.in.: opracowywanie i analizowanie ankiet diagnozujących problemy, przygotowywanie raportów z ankiet i badań, badanie potrzeb i oczekiwań BO, przygotowanie i wdrożenie procedur organizacyjnych związanych z zarządzaniem projektem, tj.: systemu zarządzania, przepływu komunikacji, prowadzenie subkonta dla środków UE, promocja, monitoring, ewaluacja, sprawozdawczość, przygotowanie i składanie wniosku o płatność, zapewnienie należytej realizacji wszystkich działań w projekcie; kontakty robocze z Instytucją Pośredniczącą, koordynacja działań w projekcie, archiwizacja dokumentacji projektu. Projekt zarządzany będzie z zachowaniem zasady równych szans (w tym płci). Posiedzenia Zespołu będą odbywać się co najmniej raz w miesiącu. Będą w programie będą prowadzone działania z zakresu środowiskowej pracy socjalnej, za którą będą odpowiedzialni pracownicy socjalni z rejonu pracy socjalnej oraz dodatkowy pracownik zatrudniony na potrzeby realizacji projektu do upowszechniania instrumentów aktywnej integracji i pracy socjalnej. W programie zostaną zastosowane „instrumenty aktywnej integracji”, tj.: instrument aktywizacji zawodowej, instrument aktywizacji społecznej, instrument aktywizacji zdrowotnej oraz działania o charakterze środowiskowym m.in. wyjazdy integracyjno-aktywizacyjne, wydarzenia integracyjne. Realizacja wyjazdów, wydarzeń integracyjno-aktywizacyjnych oraz warsztatów, treningów, poradnictwa zostanie zlecona zgodnie z ustawą Prawo zamówień publicznych, uprawnionym podmiotom z doświadczeniem, które zapewnią: specjalistów, materiały szkoleniowe, co przyniesie „wartość dodana projektu”.

VIII. Szczegółowy opis planowanych działań:

Programu Aktywności Lokalnej „Aktywność Twoją szansą na lepsze jutro” będzie realizowany poprzez następujące działania:

1. Instrumenty aktywnej integracji - działanie realizowane poprzez zastosowanie zespołu instrumentów aktywizacyjnych. Przewiduje się zastosowanie następujących instrumentów (form wsparcia):

1) Instrument aktywizacji zawodowej:

- warsztaty z zakresu doradztwa zawodowego,
- tworzenie Indywidualnych Planów Działań.

2) Instrument aktywizacji społecznej:

- ♣ trening kompetencji wychowawczych „Wspieram swoje dziecko i rodzinę”,
- ♣ warsztaty rozwoju osobistego,
- ♣ warsztaty kreatywnego myślenia.

- 3) Instrument aktywizacji zdrowotnej:
- warsztaty z zakresu profilaktyki zdrowotnej
2. **Środowiskowa praca socjalna** – działania realizowane przez pracowników socjalnych mające na celu pomoc osobom i rodzinom w środowisku we wzmocnieniu i odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi.

3. Działania o charakterze środowiskowym:

- 1) Piknik integracyjny
- 2) Wyjazd integracyjno-aktywizacyjny
- 3) Wyjazd integracyjno-kulturalny

Wszystkie inicjatywy integracyjne mają na celu promowanie „zdrowego stylu życia”- bez używek, aktywnego, wspólnego spędzania czasu wolnego, zacieśnianie stosunków rodzinnych (rodzice-dzieci).Wpisują się w założenia ustawy o wychowaniu w trzeźwości, przeciwdziałania narkomanii

IX. Źródła finansowania, budżet przewidziany na realizację programu z podziałem na poszczególne kategorie wydatków:

Program Aktywności Lokalnej stanowi część projektu systemowego pn. „Aktywność Twoją szansą na lepsze jutro”. Realizacja Programu będzie sfinansowana ze środków na realizację projektu systemowego współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, zgodnie z ustaloną alokacją przez Instytucję Pośredniczącą (Samorząd Województwa Warmińsko-Mazurskiego) dla Gminy Iława na 2011 rok.

Przyjęcie przez Radę Gminy Iława Programu Aktywności Lokalnej stanowi jeden z etapów otrzymania środków finansowych przyznanych dla gminy w ramach ustalonej alokacji, które będą dostępne po podpisaniu aneksu do zawartej w dniu 08 sierpnia 2008 roku Nr POKL.07.01.01-28-041/08-00 wieloletniej umowy ramowej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

Budżet przewidziany na realizację w 2011 roku programu wynosi ok. 30 456,00 zł. Szacowany koszt wsparcia (instrumentów aktywnej integracji, działań o charakterze środowiskowym) na osobę aktywizowaną w ramach Programu Aktywności Lokalnej wyniesie ok. 1692,00 zł. PAL będzie rozliczany ryczałtowo.

X. Zakładane rezultaty:

Efektywność programu będą określać rezultaty, przewiduje się uzyskanie rezultatów twardych i miękkich.

1) Rezultaty twarde:

- a) 18 osób zostanie objętych Programem Aktywności Lokalnej,
- b) 15 osób zakończy udział w treningu kompetencji wychowawczych,
- c) 15 osób zakończy udział w warsztatach rozwoju osobistego,
- d) 15 osób będzie uczestniczyć w warsztatach kreatywnego myślenia,
- e) 15 osób skorzysta z poradnictwa prawnego,
- f) 15 osób ukończy warsztaty aktywizacji zawodowej.

Rezultaty twarde będą badane poprzez: ankiety, listy obecności, dzienniki zajęć, liczbę wydanych dokumentów.

2) Miękkie rezultaty:

- a) Zwiększenie umiejętności motywacyjnych do działania , zaufania we własne siły,
- b) Zwiększenie pewności siebie, podniesienie samooceny,
- c) Poprawa umiejętności komunikacyjnych,

- d) Poprawa umiejętności zawodowych poprzez które zostaną zwiększone szanse powrotu na rynek pracy osób nieaktywnych zawodowo.
- e) Zwiększenie umiejętności wychowawczych i nabycie wiedzy w zakresie radzenia sobie z problemami m.in. opiekuńczo-wychowawczymi oraz podwyższenie umiejętności życiowych.
- f) Poprawa kontaktów rodzinnych poszczególnych członków rodziny.
- g) Wzrost integracji społecznej osób zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Rezultaty miękkie będą badane poprzez: ankiety, obserwacje, wywiady, rozmowy z uczestnikami.

XI. Monitoring, ewaluacja i ocena :

Monitorowanie Programu Aktywności Lokalnej odbywać się będzie systematycznie przez cały okres jego realizacji. Po zakończeniu każdego kwartału dokonywana będzie okresowa ocena pod względem wydatków jak również w odniesieniu do zakładanych w harmonogramie rezultatów. Celem monitorowania będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawią się podczas realizacji działań. W przypadku wystąpienia ewentualnych rozbieżności powstałych pomiędzy założeniami a rezultatami, dokonane będą zmiany w metodach pracy lub przyjętych założeniach. Z zrealizowanego Programu Aktywności Lokalnej zostanie przygotowane sprawozdanie w formie raportu końcowego, który zostanie przedłożony Wójtowi Gminy Iława.